

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΣΤ'.

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου, ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι: ἰτησία. — Γραφεῖον Διευθ. Ὀδὸς Σταδίου 32.

51 Ἰουλίου 1888

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΝ

Αἱ ἐντυπώσεις ἄς ἀπεκόμισα ἐκ τῆς συντόμου ἀποδημίας μου εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰ καὶ στιγμιαῖαι, εἰσὶν ὅμως τοιαῦται, ὥστε δὲν νομίζω ὅλως περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψω εἰς αὐτάς ἐπ' ὀλίγον.

Ἀφ' οὗ ἐπὶ δύο ἡμερονύκτια διέπλευσα τὸ Αἰγαῖον, στιλπνὸν ὡς καθρέπτην, καὶ γλαυκὸν ὡς τὸν οὐρανὸν ὃν ἀντανέκλα, οὐδεμίαν στερούμενος ἐπιμελείας καὶ ἀναπαύσεως ἐν ὠραίῳ καὶ καθαριωτάτῳ αἰγυπτιακῷ ἀτμοπλοίῳ, διευθυνομένῳ ὑπὸ προσηνεστάτου πλοίαρχου, Δαλματοῦ τὴν καταγωγὴν, περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰσέπλευσα εἰς τὸν εὐρὺν τῆς Ἀλεξανδρείας λιμένα, καὶ μέχρις οὗ διέλθωμεν πρὸ τοῦ φάρου ὃν μακρόθεν ἐβλέπομεν, καθήμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν χεῖρα ἐρείδων, ἐβλεπον σχεδὸν κατ' ὄναρ ὡς φάντασμα μικροῦ ἰστιοφόρου πρὸ ἡμῶν λοξοδρομοῦντος ἵνα ἀνοδήγητον εὐρῆ τὴν δυσχερῆ εἰσοδον, καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης ἐκ παραθύρου τινὰ περιέργως κατασκοπεύοντα τὰς κινήσεις αὐτοῦ διὰ τηλεσκοπίου. Οὕτος ἦν ὁ ποτὲ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Μεχμέτ Ἀλῆς, ἀποθαυμάζων τοῦ ριψοκινδύνου πλοιαρίου τὸν παράτολμον πλοῦν, τούτου δὲ δι-οικητῆς καὶ ψυχῆ ἦν ὁ τῶν μεγίστων ναυτικῶν ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος ἐφάμιλλος νέος ἦρως Κανάρης, τὴν πατρίδα του βουλευθεὶς νὰ δοξάσῃ διὰ θριάμβου ἀνωτέρου καὶ τοῦ ἐν Σαλαμῖνι, καὶ τὸν ἀγῶνα αὐτῆς νὰ περατώσῃ διὰ πυρπολήσεως τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στόλου ἐν αὐτῇ τῆς Αἰγύπτου τῇ πρωτεύουσῃ. Καὶ ἰδοὺ τὸν Κανάρην ἤδη ἀψφουῖντα τὰς ὑφάλους καὶ σχεδὸν διερχόμενον τὸ στενὸν στόμιον, τὴν θρυαλλίδα δ' ἔχοντα ἀνά χεῖρας, ὅτε λίψ ἄγριος μοι προσέπνευσεν ἐκ τῆς ἐρήμου, καὶ εἶδον τὸ ἡρωϊκὸν πλοῖον ὀπίσω σφενδονιζόμενον εἰς τὸ πέλαγος.

ὑπὸ τοιαύτας διετέλουν ἐντυπώσεις τῆς μνήμης καὶ τῆς φαντασίας, ὅτε ἡ θορυβώδης κίνησις τῶν συνεπιβατῶν μου μοι ἀνήγγειλεν ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ εἰσεπλόμεν καὶ τῷ ὄντι ἀναβλέψας εἶδον ὅτι διηρχόμεθα ἐμπρὸς ὑψηλοῦ φά-

ρου, πρὸς τ' ἀριστερὰ ἡμῶν εἰς τὸ ἄκρον ἰσταμένου μακρᾶς προκυμίας. Ἄλλ' οὗτος καθ' ἑαυτὸν ὀλίγον μὲ συνεκίνησε, διότι γνωστὸν μοι ἦτον ὅτι δὲν ἦν ὁ αὐτὸς μετὰ τοῦ περιφήμου ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Ὁ Ὀμηρος ἐγνώριζε νῆσον Φάρον πρὸ τῆς Αἰγύπτου (Ὀδυσ. Δ, 300), ἀλλὰ τὴν λέγει, ἴσως κατ' ἐσφαλμένας πληροφορίας, ἀπέχουσαν μίαν ἡμέραν πλοῦν ἀπὸ τῆς Ξηρᾶς. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ὅμως ὑπῆρχε νῆσος Φάρος ἀμέσως πρὸ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Σωτήρ, συνενώσας αὐτὴν μετὰ τῆς πόλεως διὰ προχώματος ἑπτασταδίου τὸ μῆκος, ἤγειρεν εἰς τὸ πέρας αὐτῆς φανὸν διὰ τὰ πλοῖα, φάρον ἐκ τῆς νήσου ὀνομασθέντα, οὗ ἡ τετράγωνος βάσις εἶχε σταδιαίαν ἐκάστην πλευράν, ἤρητο δὲ τὸ μνημεῖον πυραμιδοειδῶς εἰς μέγιστον ὕψος, ἔχον ἐξωθεν εὐρείας καὶ μειουμένας βαθμίδας, δι' ὧν ἀνέβαινον φορτηγά. Τοῦ οἰκοδομικοῦ δὲ τούτου μεγαλειώδη ἐνεπιστεύθη ὁ Πτολεμαῖος τὴν ἀνάγειν εἰς τὸν Σώστρατον τὸν ἐκ Κνίδου, ὅστις 4,800,000 τῶν τότε δραχμῶν εἰς αὐτὸ δαπανήσας, καὶ θέλων ἐσαιεὶ νὰ συνδέσῃ τὸ ὄνομά του μετὰ τοῦ θαυμασίου τούτου ἔργου τῆς τέχνης, ἐπέγραψε μὲν ἐπὶ τοῦ κονιάματος αὐτοῦ ἐν λαμπρᾷ ἐπιγραφῇ τοῦ βασιλείως τὸ ὄνομα, ἀλλ' ὅτε μετὰ χρόνον ἔπασσε τὸ κονίαμα, ἐφάνη ὅτι ἐπὶ τοῦ λίθου εἶχε λαξεύσει τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ.

Ὁ χρόνος ὅμως, ἐτι ὑπουλότερος τοῦ Σωστράτου, κατέστρεψε μετὰ ταῦτα καὶ τούτου τὸ ὄνομα καὶ τοὺς λίθους ἐφ' ὧν ἦν γεγλυμμένον, καὶ ἐκ τῆς οἰκοδομῆς εἰς ἣν οἱ λίθοι ἀνήκον οὐδ' ἔχνος σώζεται σήμερον τὸ δ' ἑπταστάδιον πρόχωμα, συγχωσθὲν διὰ τοῦ Νείλου, ὅστις διὰ τῶν αἰῶνων προσῆγε τὴν ἰλὺν του, ἐγένετο ἐπίσης ἑπταστάδιον περίπου καὶ κατὰ πλάτος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς νήσου, γενομένης Ξηρᾶς, ἱδρυταὶ ἤδη τὸ πλεῖστον μέρος τῆς νέας πόλεως.

Ἡ νῆσος αὕτη, ὅτε ἠνώθη μετὰ τῆς Ξηρᾶς διὰ τοῦ ἑπτασταδίου, τὸν εὐρύτατον πρὶν λιμένα, ὃν παρέτεινε ὡς τοῦ ζοῦ χερσὶν, διήρθεεν εἰς δύο, τὸν δυτικόν, καλούμενον *Εὐροστορ*, καὶ τὸν ἀνατολικόν, λεγόμενον *Μέγαν λιμένα*. Ἐκινῶνουν δ' ἀμφοτέροι διὰ δύο μεγάλων ἀψί-

δων ἐφ' ὧν τὸ Ἑπταστάδιον ἐπεκάθητο, καὶ αἵτινες σήμερον εἰσὶν ἐπίσης συγκεχωσμένοι· ὁ δὲ σημερινὸς λιμὴν ἐστὶν ὁ *Εὐνόστος*. Ὁ φάρος ἦν ἄλλοτε πρὸ τῆς ἀνατολικῆς ἄκρας τῆς νήσου, φωτίζων τὸν Μέγαν λιμένα, νῦν δ' ἐπὶ τῆς νεοδημητίου προκυμίας, προεχούσης ἐκ τοῦ δυτικῆς ἄκρωτηρίου, κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ νῦν λιμένος, τοῦ *Εὐνόστου*.

Ἄφ' οὗ δ' ἠγκυροβολήσαμεν, τὸ πλῆθος τῶν λέμβων αἵτινες μᾶς περικύκλωσαν, ὁ πάταγος τῶν ναυτῶν κραυγαζόντων εἰς παντοίας γλώσσας καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, μοὶ παρίστα περιπόου κατὰ πλουν εἰς λιμένα Ἑλληνικόν, καὶ ὅτε ὑπὸ φίλων ὁμογενῶν δεκτὸς γενόμενος, ἀπέβην διὰ τῶν ἀτμοκινήτων λέμβων αὐτῶν εἰς τὴν λιθόστρωτον καὶ καθαριωτάτην προκυμίαν, καὶ εἰς μίαν τῶν πλείστων ἐκεῖ περιμενουσῶν ἀμαζῶν ἐπιβάς, διῆλθον τὰς ἐπίσης λιθοστρώτους ὁδοὺς, μετ' εὐπρεπῶν, πολλακίς μεγαλοπρεπῶν, καὶ τακτικῶς ὀφιοδομημένων οἰκιῶν, μετὰ πεζοδρομίων χρησιμευόντων εἰς τὴν ἐλευθέραν διάβασιν τῶν πεζῶν, οὐχὶ εἰς σώρευσιν τῶν κλάθων καὶ βαρελίων τῶν παρακειμένων ἐργαστηρίων, εὖρον πόλιν τῶν εὐπρεπεστέρων εὐρωπαϊκῶν ἔχουσιν τὸν τύπον καὶ τὴν εὐρυθμίαν, καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ Ἀραβῆ πυρκαϊᾶς καὶ καταपुरοβολήσεως μᾶλλον ὠφεληθεῖσαν, διότι τὰς ἀποτεφρωθεῖσας παλαιὰς οἰκίας ἀντικατέστησαν νέαι κομψόταται, καὶ ἡ κεντρικὴ πλατεῖα, ὡς ἐν παραδείγματι, ἡ φέρουσα ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἐφιππον ἀνδριάντα τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, πολλῶν πόλεων ἐν Εὐρώπῃ θά ἦτον ἐγκυρία.

Μίαν ὅμως ἔλλειψιν παρετήρησα ἐν ᾧ διαχούμην, ὅτι αἱ ὁδοί, εὐρεῖαι, εὐθυτενεῖς καὶ μακραί, δὲν εἶχον ὀνόματα. Ἄλλ' ὁ μετ' ἐμοῦ ὀχούμενος, ὅστις ἦν Ἀθηναῖος καὶ πρῶην δημοτικὸς σύμβουλος ἐν Ἀθήναις, ὅτε τῷ κατέδειξα τὴν ἔλλειψιν, αἴφνης, μοὶ εἶπε. Προτιμῶ πάλιν τὰς ἀωνύμους; ὁδοὺς παρὰ τὰς δυσωνύμους ἀεὶ ἀπῆντησα ἄλλαχού.

— Δηλαδὴ;

— Δηλαδὴ, μοὶ εἶπε, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἦμην δημοτικὸς σύμβουλος ἐν Ἀθήναις, καὶ τὸ συμβούλιον τότε (τῷ 1855, ἂν καλῶς ἐνθυμῶμαι) ἐψήφισε νὰ δοθῶσιν ὀνόματα εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πρωτευούσης, ἐκ τῶν ἐπομένων κατηγοριῶν α') τὰ τῶν ἀρχαίων θέσεων τῶν ἀναμφισβητήτως ἀποδεδειγμένων. β') τὰ τῶν νέων ἐπιφανῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων. γ') τὰ τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῶν ἀρχαίων. Ἀθηνῶν, ὧν ὁ κατάλογος θὰ ἐπῆρκει εἰς πάσας τὰς ὁδοὺς πόλεως μεγαλειτέρας ἐστὶ καὶ τοῦ Λονδίνου. δ') τὰ τῶν νέων Ἀθηναίων ὅσοι διέπρεψαν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος, ἢ ὅσοι εἰς τὰ γράμματα πρὸ αὐτοῦ. Δὲν ὑπέθετον ὅμως ὅ,τι εἶδον κατὰ τὴν τελευ-

ταίαν ἐπιδημίαν μου ἐν Ἀθήναις, ὅτι ὁ Κέρκροφ ἢ ὁ Φούθος, (ἠξέυρετε ὑμεῖς ποῖος ἦτον;) θ' ἀπῆντησάντο βίνα πρὸς βίνα μετὰ τοῦ Βερανζέρου καὶ τοῦ Σατωβριάνδου καὶ ἄλλων οὐς λησμονῶ, διότι δὲν συνέπεσε περὶ αὐτῶν ν' ἀκούσω, καὶ νέων Ἑλλήνων μὴ Ἀθηναίων, ἢ Ἀθηναίων μὴ διαπρεφάντων ἀγωνιστῶν, ὥστε πολλακίς ἐθαύμαζον διατὶ τούτου καὶ οὐχὶ ἄλλου, καὶ μοὶ ἐπῆρχετο ὅτι ὡς καὶ ἐνταῦθα ἐπεκράτησεν ὁ κακὸς δαίμων τῆς Ἑλλάδος, ὁ σήμερον καλούμενος ρουσφέτιον.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα μοὶ ἔλεγεν, σιωπῶν ἀνελογιζόμενη κατ' ἐμαυτὸν, ὅτι οἱ πρῶην εἰσὶ συνήθως μεμψίμοιροι.

Ἄλλ' ἂν ὅτε διαχούμην τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐβλεπον αὐτὴν ὡς πόλιν εὐρωπαϊκὴν, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὑπερέβην τὸν οὐδὸν τῆς μεγαλοπρεποῦς οἰκίας εἰς ἡν ἐφιλοξενούμην, ἀνεγνώρισα ὅτι ἦμην ἐντὸς πόλεως κυρίως Ἑλληνικῆς. Ἀπὸ πρῶτας μέχρις ἐσπέρας συνέβρεον οἱ ἐπισκεπτόμενοι, πάντες Ἕλληνες καὶ περὶ ἑλληνικῶν συμφερόντων διαλεγόμενοι, εἰ καὶ κατὰ τοῦτο τῶν παρ' ἡμῖν διαφέροντες, ὅτι τὰ συμφέροντα περὶ ὧν ἐπραγματεύοντο ἦσαν κυρίως ἐμπορικά, οὐδαμῶς δὲ πολιτικά, καὶ ἐκ τινῶν ὑπαινηγμῶν τῶν διείδον ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἐκεῖ θεωροῦσι τὰ παρ' ἡμῖν πολιτικά ὡς ἀφορῶντα πρόσωπα μᾶλλον ἢ πράγματα, καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγον ἐνδιαφέρονται εἰς αὐτά.

Καὶ τὴν πόλιν δὲ μετὰ ταῦτα κατὰ διαφοροὺς διευθύνσεις διατρέξας, ἀπῆντησα πλῆθος ἐργαστηρίων καὶ ἐργοστασιῶν Ἑλληνικῶν, καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς παμπόλλους τῆς ἐργατικῆς τάξεως ἑλληνικὴν ἔχοντας τὴν ὄψιν καὶ τὴν γλῶσσαν. Ὡς πρὸς τῆς τελευταίας ταύτης τὸ κεφάλαιον ὅμως ὁμολογῶ ὅτι κατὰ τὰς μετὰ ταῦτα ἡμέρας με προσέβαλλε τι θίξαν τὴν Ἑλληνικὴν μου φιλοτιμίαν, ὅτι πολλακίς ἤκουσα πολλοὺς, τῶν νέων Ἑλλήνων πρὸ παντῶν καὶ τῶν νεανίδων, συνδιαλεγόμενους προσαλλήλως οὐχὶ ἑλληνιστί, ἀλλὰ γαλλιστί.

— Καὶ ἄριστα ἂν ὠμίλου τὴν ξένην γλῶσσαν, — εἶπον πρὸς τὸν φίλον μου, τὸν ποτὲ δημοτικὸν σύμβουλον, — ὅπερ πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ συμβαίνει πάντοτε, δὲν ἐννοῶ διατὶ ἐκείνην νὰ προτιμῶσι τῆς ἰδικῆς των. Ἐν πάσῃ τῇ Εὐρώπῃ ἀπῆντησα Ἄγγλους, Ῥώσους, Γερμανοὺς, Ἰταλοὺς, λαμπρῶς ὁμιλοῦντας τὴν Γαλλικὴν ἢ ἄλλην τινα ξένην γλῶσσαν ὅταν μετὰ ξένων συνδιελέγοντο, ἀλλὰ μεταξύ των ἐνεκαυχῶντο πάντοτε τὴν ἰδίαν ἐαυτῶν μεταχειριζόμενοι καὶ ὁ Βίσμαρκ ἀξιόλογον ποτὲ τι γερμανικὸν σύγγραμμα, προσενεχθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, διὰ λατινικῶν δὲ γραμμάτων τυπωμένον, τὸ ἐπέστρεψεν εἰς αὐτὸν χωρὶς νὰ τὸ ἀνοιξῆ, εἰπὼν ὅτι λυπεῖται, ἀλλὰ δὲν ἀνα-

γινώσκει τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα γράμματα. Καὶ ὁμῶς ἡμεῖς ἔχομεν γλῶσσαν ἣτις καὶ ἀνάγκη σήμερον ὑπὲρ πάσαν ἄλλην ἔχει ἐπιμελοῦς καλλιερ- γείας, καὶ πλοῦτον καὶ κάλλος καὶ φιλολογικὰ κειμήλια κέκτηται, ἐφ' οἷς ὡς οὐδὲν ἄλλο ἔθνος δικαιούμεθα νὰ κομπάζωμεν, καὶ τὴν ἀμελοῦμεν.

— Διὰν μεμφίμοιρος εἰσθε, μοὶ ἀπεκρίθη ὁ φίλος μου (τὴν ἀπάντησιν ταύτην δὲν περιέ- μενον παρὰ τοῦ *πρόην*), μεμφόμενος τοὺς ἐν- ταῦθα "Ἕλληνας, οἵτινες, ὅσην καὶ ἂν ἔχωσιν ἔθνηκὴν φιλοτιμίαν, προσκρούουσιν εἰς μυρίας δυσκολίας, προερχομένας ἐκ τοῦ ὅτι μετὰ ξένων διατελοῦσιν ἐν ἀδιαλείπτως συναλλαγαῖς, καὶ λησμονεῖτε τοὺς καθ' ἡμᾶς "Ἕλληνας, οἵτινες οὐδὲν τοιοῦτο ἔχουσι τὸ δικαιολόγημα. Δὲν ἦσθε ποτὲ εἰς ἐσπερίδα ἢ χορὸν ἐν Ἀθήναις; Ἐγὼ ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπεδήμουν ἐκεῖ, ἐθαύμαζον περὶ ἐμὲ ἀκούων σχεδὸν γε- νικῶς ψιττακιζομένην τὴν Γαλλικὴν, ὀρθῶς καὶ μὴ ὀρθῶς, χυδαίως ἢ κομψευομένης, καὶ ἐρω- τῶν ἐμάνθανον ὅτι ἦν ὁ Κύριος... ὄπουλος ψιτ- τακίζων μετὰ τῆς Κυρίας... ἴδου... ἢ ἀκη. Διατί οὐδὲν λέγετε περὶ τούτων;

— Διότι δὲν ἐπῆγα εἰς χοροὺς καὶ συνανα- στροφὰς καὶ δὲν τὰ ἤκουσα, ἀπήντησα ἵνα δια- κόψω τὴν συζήτησιν.

Πλὴν τούτου ὁμῶς ἡ πόλις εἶχε δι' ἐμὲ ὄψιν κυρίως Ἑλληνικὴν. Οἱ αὐτόχθονες Αἰγύπτιοι ἐκ γενετῆς δὲν ἦσαν φιλόξενοι. Καὶ ἔλεγε μὲν τις παράδοσις (Προκλ. εἰς Τίμ.) ἀρχαιοτάτην Ἑλ- ληνικὴν ἀποικίαν τὴν Σάιν, καὶ ἐπομένως Ἑλ- ληνικὴν τὸν κατὰ τινὰς (Πλάτ.) ἐκεῖθεν προελ- θόντα Κέκροπα· ἀλλὰ κυρίως ὁ Ἄμασις πρῶτος (τῷ 527 π. Χ.) ἠνέωξε τὴν Αἴγυπτον εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐπιτρέψας τὴν ἐπικοινωνίαν αὐτῶν δι' ἐνὸς μόνου σημείου, τῆς Ναυκρατίδος, κειμέ- νης ἐπὶ τοῦ Κανωβικοῦ στομίου τοῦ Νείλου. Ὁ Ἀλέξανδρος ὁμῶς, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσεν τὴν Μέμ- φιν, θελήσας νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ὀασιν τοῦ Ἀμ- μωνος, κατέβη τὸν Νεῖλον μέχρι τοῦ Κανώ- βου καὶ παρηκολούθησε τὴν παραλίαν. Τότε δὲ κατεβλήθη ὑπὸ τῆς θέσεως τοῦ χωρίου Ῥακώ- τιδος, ὃ εὔρε δυτικῶς τοῦ Κανωβικοῦ, τοῦ δυ- τικωτέρου στομίου τοῦ Νείλου (τοῦ νῦν κόλπου τοῦ Ἀβουκίρ), κείμενον μετὰ τῆς Μαρειώτι- δος λίμνης, ἣτις, ὡς ἐνόμισεν, ἦνοιγεν εἰς αὐτὸ τὴν Ἐσω Αἴγυπτον, καὶ μετὰ τῆς Μεσο- γείου, δι' ἧς ἐκοινωνεῖ μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, καὶ ἀπεφάσισεν ἐνταῦθα ν' ἀνεγεί- ρη ὁμώνυμον αὐτοῦ μεγαλόπολιν, καὶ ὡς πᾶν εἴτι ἀπεφάσισεν, ἀμέσως καὶ τὸ ἐξετέλεσεν. Ἐξηκολούθησε δ' ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων ἀναπτυσσόμενον τὸ Ἑλληνι- κὸν τοῦτο κέντρον, καὶ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ μακρὸν διετέλεσε τὸ κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκεῖνης ἐξηκολούθησιν ἠ- θελον εἰπεῖ τὴν παρούσαν, κατ' ἀναλογίαν βε- βαιῶς τῆς μεταβολῆς τῶν καιρῶν. Ἑλληνες σήμερον ἐτι κατὰ πρῶτον λόγον τὴν κατοικοῦσι, πλὴν ὅτι θύουσι κατὰ προτίμησιν ἤδη εἰς τὸν Κερδῶν, ὡς ἄλλοτε ἔθουν εἰς τὸν Λόγιον Ἐρ- μῆν. Καὶ τοπικὴ τις μετακίνησις προσέτι συνέ- βη τῆς πόλεως, ὡς εἶπον, καταλαβούσης τὸν νεόχωστον ἰσθμόν, ἐν ᾧ τὸ πάλαι ἐξετείνετο μάλλον πρὸς ἀνατολάς, καὶ ἐκεῖ ἔδωκεν ἐξαί- σιον αὐτῇ σχέδιον ὁ ἀριστοτέχνης Δεινοκρά- της, αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις καὶ τοῦ Πειραιῶς ἐσχ- διάσε τὴν ῥυμοτομίαν. Εἶχε δὲ πᾶσα ἡ πόλις ὁδοὺς εὐθείας καὶ κανονικὰς, κατὰ τὸ σχῆμα, λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι, «φάλαγγος Μακεδονικῆς», καὶ αὐτὴν ἀπὸ πέρατος εἰς πέρας, ἀπὸ τῆς Πύ- λης τοῦ Ἥλιου εἰς τὴν Πύλην τῆς Σελήνης διέσχίζεν ὁδὸς κατὰ τινὰς 20, κατὰ Διόδωρον δὲ 40 σταδίων μῆκος ἔχουσα, πλάτος δὲ 100 ποδῶν, καὶ διὰ στοᾶς κίωνων κατάκοσμος, κατὰ δὲ τὸ μέσον αὐτῆς δι' ἄλλης ἐπίσης εὐ- ρείας καὶ ἐπίσης καταστύλου καθέτως διατε- μομένη. Ἐφρόντισε δὲ ὁ Δεινοκράτης νὰ δώσῃ αὐταῖς τοιαύτην διεύθυνσιν, ὥστε οἱ ἐτησίαι νὰ διακπνέωσι δροσίζοντες τὴν πόλιν (Διόδ. ΙΖ, 52). Καὶ εἰς τῆς σημερινῆς δ' Ἀλεξανδρείας τὴν ῥυμοτομίαν ἀγνωῶ μὲν ἂν καὶ περὶ τούτου, ἀλλὰ περὶ ἄλλου λίαν σπουδαίου ἐλήφθη φρον- τίς, ἵνα διευθύνωνται αἱ ὁδοὶ οὕτως, ὥστε νὰ τέμνωσι τὴν πορείαν τοῦ ἡλίου, μὴ χωροῦσαι πα- ραλλήλως πρὸς αὐτήν, ὡς ἐν Ἀθήναις ἢ Ἐρ- μαϊκῆ, καὶ αἱ μετ' αὐτῆς τὴν αὐτὴν διεύθυν- σιν ἔχουσαι, αἱ εἴποι τις ἂν ἐπίτηδες οὕτω χα- ραχθεῖσαι, ἵνα κατὰ τὸ θέρος ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς δύσεως ἀδιαλείπτως καταφλέγονται, κατ' εὐθυβολίαν δεχόμεναι τὰ πύρινα βέλη τοῦ χρυσοτόξου.

Ἐνθα δὲ δισταυροῦντο αἱ δύο ὑπόστυλοι μεγαλοπρεπεῖς ὁδοὶ ἦν ὁ Ἀλεξάνδρου λεγόμε- νος τόπος (Ἀχιλ. Τατ. Ἐρωτ. ΣΤ, 10), περι- ἔχων τὸ Ἀλεξάνδρου Σῆμα ἢ μνημεῖον, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸν τάφον τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ. ἠθελον εἰπεῖ «κατὰ πᾶσαν βε- βαιότητα», ἂν ἐπ' ἐσχάτων δὲν εἶχε διαδοθῆ ὅτι ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου τάφος, κατάκοσμος καὶ κατάγλυφος, εὐρέθη παρὰ πᾶσαν προσδο- κίαν ἐν Σιδῶνι, καὶ μετακομισθεὶς κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τοῦτο οὐδαμῶς συνάδει πρὸς τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων, καθ' οὓς (Διόδ. ΙΗ, 26. — Ἀθῆν. Ε, 20) ὁ νεκρὸς τοῦ Βασιλείως ἐστάλη ἐκ Βα- βυλωνος εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐντὸς χρυσοῦς λάρνα- κος, ἔργου τοῦ Ἰερωνύμου, ἐφ' ἧς, κεκαλυμμέ- νης ὑπὸ διαχρύσου φοινικίδος, ἔκειντο τοῦ Ἀλε- ξάνδρου τὰ ὄπλα. Κατεσκευάσθη δ' ἵνα φέρῃ τὴν λάρνακα ἀμαξῶ λιθοκόλλητος δώδεκα πῆ-

χεων μήκος καὶ ὀκτώ πήχεων ἔχουσα πλάτος, χρυσοῦς δὲ τοὺς τροχοὺς λεοντοκεφάλους, καὶ ὑπὸ ἀψίδα χρυσοῦν καθημένην ἐπὶ χρυσοῦ ἰωνικοῦ περιστυλίου, φέρουσα θρόνον πάγχρυσον, ἐντὸς δικτυωτοῦ ἐπίσης ἐκ παγίου χρυσοῦ, καὶ οὐ ἐκάστη βράβδος εἶχε πάχος δακτύλου. Τὸ περιστύλιον δ' ἐκόσμηι ζωοφόρος γραπτῆ, τὰς νίκας παριστώσα τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἴσταντο νίκαι χρυσαῖ, ἀνέχουσαι χρυσοῦν στέφανον, μακρόθεν ἀστράπτοντα εἰς τὸν ἥλιον. Ἔσυρον δὲ τὴν ἀμαξαν ἑξ ἵπποι χρυσοστεφεῖς.

Μετὰ τοιαύτας καὶ τηλικαύτας παρασκευάς, ἀδύνατον ἢ πανηγυρικὴ μετακόμισις νὰ μὴ ἔγινεν, οὐδέ τις μαρτυρεῖ ὅτι ἐγκατελείφθη ἢ διεκόπη. Ὁ δὲ τῆς Σιδῶνος τάφος, ἄξιος λόγου καὶ περιεργος καὶ αὐτός, ἐβαπτίσθη, ὡς μοι ἔρρήθη, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπότινος Ὀθωμανοῦ μεγιστάνος, ὅστις ἢ αὐτὸς δὲν εἶχε πρόχειρον τὸν Διόδωρον καὶ Ἀθηναίων, ἢ ἠλιπίζεν ὅτι περὶ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν δὲν ἤσχοιοῦντο οἱ ἀνώτεροί του, οὓς ἤθελε νὰ εὐχαριστήσῃ, προσφέρον αὐτοῖς τὸ ἀρχαιολογικὸν εὔρημά του.

Παρὰ τὸ Σῆμα ἦσαν καὶ τ' ἀνάκτορα Πτολεμαίων καὶ τῆς Κλεοπάτρας, ὡς καὶ τὸ Μουσεῖον. Ἔστιν ἴσως αὕτη ἡ θεσις ἢν ἤρχισεν ἀνασκάπτων ὁ Κ. Schliemann, ἀνευ τῆς ποθουμένης ἐπιτυχίας; καὶ ὑπάρχει, ὡς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν πιστεύεται, ὁ τάφος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ τὰ θεμέλια τσαμίου τινός, οὐ οὐδ' ἢ ἀνασκαφῆ οὐδ' ἢ ἔρευνα ἐπιτρέπεται; Τὸ ἀγνοῶ, διότι οὐδὲ καιρὸν οὐδὲ τρόπον εἶχον νὰ τὸ ἐξακριβώσω.

Πλησίον δὲ τῶν δύο ἀρχαίων πυλῶν ὑπῆρχον αἱ δύο μεγάλαι βιβλιοθήκαι, αἱ μέγισται τῆς ἀρχαιότητος, ἐγκλείουσαι πάντα τὰ θαυμάσια προϊόντα τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας. Ἀλλὰ τὴν μίαν ἐπιρπόλησεν ὁ Καῖσαρ, ἴσως ἄκων, ἐπὶ τῆς πολιορκίας του, τὴν δ' ἐναπολειπομένην, βεβαίως ἐκῶν, ὁ Ὁμάρ, καὶ μόνην βιβλιοθήκην εὔρον σήμερον ἐν τῇ πόλει ἣτις ἐπ' αἰῶνας εἶχε τῶν γραμμάτων τὸ σκῆπτρον, μικρὸν βιβλιοπωλεῖον, κτῆμα Ἑλλήνος καὶ αὐτό. Εἰσελθὼν δ' ἐκεῖ, ἠρώτησα περὶ βιβλίου τινός ὃ ἀνάγκην εἶχον νὰ συμβουλευθῶ, ἀλλὰ δὲν τὸ εὔρον. Ὁ Κορ διεθυντῆς τοῦ καταστήματος μοι εἶπεν ὅτι ἐξ ἀνάγκης βιάζεται νὰ ἔχῃ προμήθειαν κυρίως Γαλλικῶν μυθιστορημάτων. Καὶ ὅτε τῷ ἐξέφρασα διὰ τοῦτο τὴν λύπην μου, ἀκαὶ μυθιστορημάτων, μοι εἶπεν, ὦν ἐγὼ κἄν τὴν ἀνάγνωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θ' ἀπηγόρευον εἰς τὰ τέκνα μου. Τί θέλετε; μοι προσέθηκε τοιαύτη εἶν' ἐδῶ ἡ τάσις τοῦ ἀναγινώσκοντος κοινῶς ἡμῶν, ὅταν ἀναγινώσκῃ. Δὲν εἴμεθα ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ἡ εὐγενὴς ἡμῶν νεολαία μετ' ἀπληστίας ἐγκύπτει εἰς τὰ προπα-

τορικὰ ἡμῶν ἀριστουργήματα, δι' ἃ ὁ κόσμος μᾶς θαυμάζει καὶ μᾶς ζηλεύει, καὶ προσέτι φιλοτίμως τρέφει τὸ πνεῦμά της διὰ τῶν προϊόντων τῆς ὑψηλῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἐπιστήμης πάντων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

Ὁ Κορ διεθυντῆς εἶχε περιέργον φυσιογνωμίαν, εὐάρεστον μὲν κατὰ τὰ ἄλλα· ἀλλὰ μάτην τὸν ἠτένιζέ τις· ἦτον ἀδύνατον ν' ἀνακαλύψῃ εἰς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου του ἐξ ὧν ἔλεγε τί ἦν σπουδαία πεποιθήσις ἢ τί ἦν εἰρωνεία.

Ἄλλ' ἂν δὲν εἶχον προχείρους πλέον τὰς ὠραιὰς ὁδοὺς τοῦ Δεινοκράτους ἵνα τὰς θαυμάσω, αἱ νέαι ἐφ' ὧν ὠχεῖτο κροτοῦσα ἢ ἀμαξα ἡμῶν εἴλκυσαν τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐκπληξίν μου, διότι εἰς τὴν χώραν ἐκείνην εἰς ἣν ὁ ἥλιος ψήνει τὴν γῆν εἰς κόριν καὶ ἄμμον, ἦσαν καθάραι ὡς δάπεδον ἐπιμελελημένης αἰθούσης, ὅλαι κατάστρωτοι διὰ μεγάλων λιθινῶν πλακῶν.

Τὸν θαυμασμόν μου ἐξέφρασα εἰς τὸν συνοχούμενον μετ' ἐμοῦ, ὅστις ἦν ὁ πρῶτος δημοτικὸς σύμβουλος Ἀθηνῶν, καὶ τὸν ἠρώτησα πῶς ἐκαλεῖτο ὁ δήμαρχος, ὅστις οὕτως ἐπεμελήθη τῆς ὁδοποιίας.

— Δήμαρχον οὐδὲ δημοτικὸν συμβούλιον δὲν ἔχει ἡ Ἀλεξάνδρεια· ἀλλὰ ἀντὶ τούτου, ἴσως διὰ τοῦτο, ἔχει λιθοστρώτους ὁδοὺς, μοι ἀπεκρίθη ὁ μεμψίμοιρος πρῶτος.

— Ἀλλὰ μεγίστη πρέπει νὰ ἦν, τῷ ἀπῆντησα, ἡ δαπάνη τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, καὶ ὅπως δῆποτε τιμᾶ τὴν Αἰγυπτιακὴν Κυβέρνησιν.

— Ἦτις ἐπίσης ἐστὶν ἀμέτοχος εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν, μοι εἶπε. Δὲν ἐστρώθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

— Ἀλλὰ;

— Ἀλλὰ, ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος τῆς Ἀλεξανδρείας.

— Ἐκπλητόμαι, τῷ εἶπον, καὶ ὑπερῆδομαι τοῦτο ἀκύνων. Οἱ νῦν Ἕλληνες τῆς Ἀλεξανδρείας εἰσὶν οἱ ἄξιοι διάδοχοι τῶν ἐπὶ Πτολεμαίων. Ἀλλὰ τοιοῦτο ἔργον πρέπει νὰ ἦ δαπανηρότατον, καὶ θαυμάζω πῶς καιρωθῆθη ἐνταῦθα τὸ μεγαλόργημα, ὅτε εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ 55 ἔτη αἱ ὁδοὶ μένουσιν ἀστρωτοί, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πνίγονται ὑπὸ τὴν κλασικὴν τῶν προγόνων τῶν κόριν. Ἡξέυρω πῶς σκέπτεσθε καὶ τί θὰ μοι εἰπῆτε, ὅτι αἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσι δήμαρχον καὶ δημοτικὸν συμβούλιον. Ἄλλ' ἢ Ἀλεξάνδρεια, ἢ Ἑλληνικὴ κἄν κοινότης Ἀλεξανδρείας, διότι τυγχάνει τούτων ἀπηλλαγμένη, κατῶρθωσεν, εἰπέτε μοι, νὰ μείνῃ ἐντελῶς καὶ παντὸς χρέους, τοῦ ἐφιάλτου τοῦ ἡμετέρου δήμου, ἐπίσης ἀπηλλαγμένη;

— Οὐχί, μετ' ἀπῆντησε, τοῦτο δὲν τὸ κατῶρθωσε, καὶ τὸ χρέος ἀνήρητο μάλιστα εἰς

εκατομμύρια. Τότε, συνελθούσης τῆς κοινότητος, ἐν τῶν μελῶν αὐτῆς εἶπεν εἰς τὰ λοιπὰ: «Κύριοι, πρέπει τὸ χρέος νὰ ἐξοφληθῇ. Τί λέγετε; Ἄναλαμβάνετε σεῖς τὸ ἥμισυ διὰ συνεισφορῶν; Τότε ἀναλαμβάνω ἐγὼ μόνος τὸ ἕτερον ἥμισυ». Καὶ τότε, ἐντὸς πέντε λεπτῶν, ἡ κοινότης ἔμεινεν ἄνευ χρέους.

— Καὶ τίς, τίς ἦν ὁ μεγαλόφρων ἀνὴρ;

— Ὁ μεγαλόφρων ἀνὴρ ἦν—ἐπιτρέφατέ μοι νὰ τὸ εἰπῶ,—εἰς ὁμογενῆς. Λέγω ἐπιτρέφατέ μοι νὰ τὸ εἰπῶ, διότι δὲν ἤξεύρω πῶς σκέπτεσθε, ἐρχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἂν δὲν εἴσθε ἐκ τῶν ἐπιδοκιμαζόντων ὅσα ἐμὲ κἂν περὶ τούτου τοῦ θέματος ἐκπλήττουσιν εἰς τινὰ τῶν δημοσιογραφικῶν ὀργάνων ἃ ἐκεῖθεν μὲι στέλλονται. Ὅπως καὶ ἂν ἄλλοι σκέπτονται, ἐξηκολούθησε λέγων μετὰ τινος ἐρεθισμοῦ, δι' ἐμὲ οἱ ὁμογενεῖς εἰσὶν Ἕλληνες ἐν ξέναις χώραις εἰς πολιτισμὸν τραφέντες καὶ πλοῦτον συγχομισάμενοι, οἵτινες κατέρχονται τέλος εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἤξεύρω ἂν ἔχοντες πλείονα ἢ ἐλάσσονα ὑμῶν τὸν πατριωτισμὸν, ἀλλ' ἔχοντες αὐτὸν βεβαίως ἀποτελεσματικώτερον, κατακοσμοῦντες τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἄλλας πόλεις ἡμῶν διὰ λαμπρῶν οἰκιῶν, χρησίμων δημοσίων ἔργων, ἐπιχειρήσεις διευκολύνοντες, καὶ βασιλοπρεπῶς πολλακίς τὸν πλοῦτον αὐτῶν εἰς ἴδρυσιν κατ'ἐπισημάτων κοινῆς ὠφελείας καὶ ἀγαθοεργίας δαψιλεύοντες. Τοιοῦτος ὁμογενῆς, ἐξ Ἠπείρου ὁρμώμενος, ἐστὶ καὶ ὁ ἀναλαβὼν τὸ ἥμισυ τοῦ χρέους τῆς Ἀλεξανδρινῆς κοινότητος, ἄλλως τε βεβαίως κατ' ὄνομα κἂν καὶ εἰς ὑμᾶς γνωστός, ὡς ἐστὶ γνωστός εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα... ὁ Ἀβέρωφ.

(Ἔπεται συνέχεια).

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο ΥΠΟΥΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον εὔλλον).

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ἀναμένουσα τὸν ταγματάρχην Βερδιὲ ἐξήταζε πρὸ ἡμισείας ὥρας τὸν Διμίλιον Δυκᾶν περὶ τῶν περιστατικῶν τῆς προτεράιας κατὰ τὴν ἐν Σαλλὺ πανηγυρίν. Ὁ νέος Πίττ ἦτο κατενθουσιασμένος. Ἠδύνατο νὰ ἐκθέσῃ συνοπτικῶς εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα τὰς πολιτικὰς ιδέας του καὶ τὸν ὅλως ἰδιαιτέρον τρόπον καθ' ὃν ἐννοεῖ τὴν ἐκλογικὴν τακτικὴν. Ἄ! ἂν ἦτο χθὲς μόνον ἐκλογεὺς!... ἐκλογεὺς τῆς περιφέρειας!... Πῶς θὰ ἔρριπτεν—αὐτὴ ἦτο ἡ ἔκφρασις του—τὴν σπάθην τῆς ἀγορεύσεως

του εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς συζητήσεως!

— Λοιπόν, ἠρώτα ἡ Ἐρρικέττα μετὰ τινος ἀνησυχίας, ὁ ταγματάρχης; . . .

Ὁ Δυκᾶς ἔσειεν ἐλαφρῶς τὴν ξανθὴν κεφαλὴν του.

— ὦ! εἶνε ἀξιόλογος ἄνθρωπος! . . . ἐντιμος ἄνθρωπος! . . . λαμπρὸς ἄνθρωπος ὁ ταγματάρχης!

Ἄλλ' ὁ χειρισμὸς πυροβόλου δὲν ὠμοιάζε ποσῶς μὲ τὴν γνῶσιν τῶν πολιτικῶν ὀμηγύρων. Ὁ διαβουλεύμενος ἐκεῖνος Γκαρούς ἦτο ἐπὶ τοῦ ἀρητορικῶν πεδίου» στρατηγικώτερος τοῦ Βερδιέ.

— Ὁ Γκαρούς;

— Ναί, κυρία, ὁ Γκαρούς.

— Θὰ ἦτο καταπληκτικόν, εἶπεν ἡ Ἐρρικέττα, ἂν ὁ Γκαρούς αὐτὸς ἀντικαθίστα τὸν Σαρβί . . . Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον!

Ἐἶχε παρενθέσει στιγμὰς τινὰς σκέψεως μεταξὺ τῆς πρώτης φράσεως καὶ τῆς δευτέρας, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ Δυκᾶ ἐπληροῦντο ὑπὸ χαυνότητός τινος συγκεκριμένης ὅτε αὐτὴ ἐπρόφερε τὰς λέξεις « ἂν ἀντικαθίστα τὸν Σαρβί ». Τὰ βλέμματα γαστριμάργου βλέποντος ἐκλεκτὸν ἔνδεσμα, ἢ ἐρωμένου βλέποντος τὸ προσφιλεῖς ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του τὴν αὐτὴν θὰ περιέχον τρυφερὰν συγκίνησιν. Ἡ δὲ κυρία Ἐρβλαὶ ἐπρόφερε μὲ τόσην χάριν, μὲ ἄρμονίαν προκαλοῦσαν τὸν πειρασμὸν τὰς λέξεις ἐκεῖνας, αἵτινες εἰς πάντα βέβηλον θὰ ἐξήγειρον μόνον πενθίμους περὶ κληρονομίας ιδέας ἐνῶ διὰ τὸν Δυκᾶν συνεκεφαλαιῶν κατὰστασιν ἔνδοξον, ρητορικὰς φιλοδοξίας καὶ μακρὰν σειρὰν θριάμβων, πιστοποιουμένων παρὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ ἀξιότιμος διάδοχος τοῦ ἀξιότιμου κ. Σαρβί! Ὁ Διμίλιος ἤκουε κροτοῦσαν τὴν φράσιν ταύτην, ἥτις βεβαίως ἤθελεν ἀντηγήσει ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου, καὶ οὐδεὶς ἀσπασμὸς γυναικὸς θὰ περιεῖχεν εἰς τὰ ὠτά του μουσικὴν περιπαθεστέραν τοῦ τίτλου ἐκείνου! . . .

Ἀκρόωμενος τὴν κυρίαν Ἐρβλαὶ, ἐλησμόνει σχεδὸν νὰ τὴν κυττάξῃ, καὶ ὅμως ἡ Ἐρρικέττα ἦτο ἄρκετὰ εὐειδῆς ὅπως προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν νέου καλαισθητοῦ, ἔστω καὶ ἂν εἶχε τὸν ἐγκέφαλον ἐσκοτισμένον ἀπὸ τὰς ἀγορεύσεις τοῦ Βιλίου καὶ ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις τῶν Νορθησιῶν καὶ Φοξιστῶν.

Ἐφερε τὴν πρῶταν ἐκείνην ἐνδυμασίαν ἀνοικτοῦ κιτρίνου χρώματος μὲ τρίχαπτα λευκά, περὶ τὴν ὀσφὺν δὲ ζώνην ῥωσικὴν μὲ ἐπαργύρους ἀντανεκλάσεις, ἥτις ἐφαίνετο, ὡς ὄφιν περιβάλλον αὐτήν. Ἡ ὀσφὺς ἐκείνη ἢ εὐλύγιστος εἶχε κυματισμούς πλήρης ἀβροᾶς χάριτος, ὡς ὀρχηστρίδος τῆς Ἀραβίας, ἀλλὰ χάριτος φυσικῆς καὶ ἀπροσποίητου. Αἱ μικραὶ νευρικαὶ χεῖρές της ἐκράτουν βιβλίον,